

.....

TAMEIAKO ΕΛΛΕΙΜΜΑ 20/7/04

Όπως διαγράφονται τα ταμειακά έσοδα/έξοδα (μόνο από τους λογαριασμούς του Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδας) για την περίοδο Ιανουάριος-Μάιος 2004, το «ταμειακό» έλλειμμα ήταν της τάξης των 7,4 δις. [δηλαδή έσοδα πενταμήνου 16,3 δις. και δαπάνες 23,7 δις.]

Για το εξάμηνο Ιανουάριος-Ιούνιος 2004, το «ταμειακό» έλλειμμα αυξήθηκε στα 12,14 δις. ευρώ [δηλαδή εισπράξεις εξαμήνου 19,3 δις. και δαπάνες 30,5 δις.]

- Οι αρμόδιες υπηρεσίες εκτιμούν πως επειδή το δεύτερο εξάμηνο θα αυξηθούν οι φορολογικές εισπράξεις και οι εισπράξεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το δωδεκάμηνο δεν θα είναι διπλάσιο του εξαμήνου. Όπως και να έχει το θέμα, εκτιμώ πως το δωδεκάμηνο θα είναι σημαντικά ψηλότερο από τα ανοίγματα του εξαμήνου. *Δηλαδή το ταμειακό «άνοιγμα» μπορεί και να ξεπεράσει τα 18 δισεκ. ευρώ, ή το 11% του ΑΕΠ !! [18/164=11% περίπου]*

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ

Οι υπερβάσεις στις πρωτογενείς δαπάνες θα ξεπεράσουν αυτές που προβλέπονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό κατά ευρώ 2,9 δις. περίπου. Θα υπάρξει και μια επιπλέον υπέρβαση της τάξης των 300 εκατ. Ευρώ περίπου από νέες (πιο πρόσφατα) αναληφθείσες υποχρεώσεις.

[Δηλαδή οι πρωτογενείς δαπάνες για το 2004 μπορεί να ξεφύγουν και από τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις -- 32,8 δις. -- και να φθάσουν στα 36 δις.]

[Και οι δαπάνες για τόκους θα ανέλθουν από τα 9.750 ευρώ στα 10.700 δις ευρώ.]

[Επίσης φαίνεται πως

- *ενώ οι εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τις δημόσιες επενδύσεις στον Προϋπολογισμό του 2004 υπολογιζόταν ότι θα ήταν ευρώ 4,1 δις., το πρώτο εξάμηνο του 2004 εισέρευσε στην χώρα μόνο 1 δις! και*
- *η Ευρωπαϊκή Ένωση πιθανόν να περικόψει τις χρηματοδοτήσεις του Β' ΚΠΣ κατά 500 εκατ. Ευρώ. Δηλαδή θα πρέπει ίσως, για το 2005, να υπολογίζουμε πως οι καθαρές εισπράξεις από την Ε.Ε. θα είναι αντίστοιχα χαμηλότερες.]*

- Δηλαδή, κατά μια, κάπως πρόχειρη, πρόβλεψη και με βάση τις «Εκτιμώμενες [από το Γενικό Λογιστήριο] Υπερβάσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού», το «Έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης» για το 2004 μπορεί να υπερβεί και το 6% του ΑΕΠ !

[χωρίς να λαμβάνουμε υπ' όψη ότι ελάχιστες από τις πληρωμές για εξοπλιστικά προγράμματα εμφανίζονται ως πρωτογενείς δαπάνες —βλέπε παρακάτω.]

Στρατιωτικές δαπάνες. Παράδειγμα υποεκτίμησης των πρωτογενών δαπανών και των ελλειμμάτων και της «διαφάνειας» το Προϋπολογισμού:

Ενδεικτικά αναφέρω ότι από τις συνολικές πληρωμές 2,345 δισ. ευρώ που προέβλεπε ο προϋπολογισμός του 2004 [Πίνακας 4.3] για οπλικά συστήματα (για το 2004), μόνο τα 758 εκατ. ευρώ είχαν εγγεγραμμένες πιστώσεις στον τακτικό προϋπολογισμό [Πίνακας 2.7]. Αλλά και αυτά εμφανίζονται ως «χρεωλύσια» και ως «προκαταβολές» και δεν εμφανίζονται στις πρωτογενείς δαπάνες και το έλλειμμα. Τα υπόλοιπα πάνε μόνο στο χρέος. Δηλαδή, εδώ εφαρμόζεται ένα τρικ: η συνολική δαπάνη εγγράφεται στο έλλειμμα μόνο με την παραλαβή και του τελευταίου κομματιού ενός οπλικού συστήματος. Μέχρι τότε απλά καταχωρούνται στο χρέος.

Παραλάβαμε «άδεια ταμεία»! Δηλαδή:

- α. Παραλάβαμε επίσημο χρέος της «Κεντρικής Κυβέρνησης» που στο τέλος του Φεβρουαρίου 2004, ξεπερνούσε τα 186 δισ. ευρώ.

Κρυμμένες υποχρεώσεις

Σε αυτό το επίσημο χρέος πρέπει να προστεθούνε και μη σωστά καταχωρημένες υποχρεώσεις του Ελληνικού Δημοσίου που υπερβαίνουν τα 8,5 δισ. ευρώ όπως για

- ο τα φάρμακα (2,2 δισ. ευρώ),
- ο το ταμείο νομικών (400 εκατομ.),
- ο για τα «νέα τοκομερίδια» (6 δισ, τώρα περίπου 5 δισ)
- ο τα χρέη προς την Αγροτική Τράπεζα (800 εκατομ.)

Σε αυτά δεν περιλαμβάνονται υποχρεώσεις του Δημοσίου

- ο προς τα ασφαλιστικά ταμεία (της τάξης τουλάχιστον 2 δισ. ευρώ),
- ο για πληρωμές αναδρομικών για το «ΛΑΦΚΑ» (300 εκατομ.),
- ο για τις μισθολογικές προαγωγές των συνταξιούχων αξιωματικών των ΕΔ που αποστρατεύτηκαν προ του 2000 (ύψους και αυτών περίπου 1 δισ. ευρώ),
- ο τα χρέη προς τους ΟΤΑ (1 δισ.),
- ο υποχρεώσεις για επιστροφές ΦΠΑ, κλπ.

Δηλαδή, κληρονομήσαμε χρέη ύψους τουλάχιστον 199,5 δισεκ. ευρώ και που αναλογούν σε περίπου 18 χιλιάδες ευρώ για κάθε Έλληνα και Ελληνίδα (περιλαμβάνονται και τα νεογέννητα).

Αλλά δεν τελειώσαμε ακόμα: Κληρονομήσαμε επιπλέον περίπου 11 δις ευρώ δάνεια εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο!

- β. Μέσα σε δύο βδομάδες από τη μέρα που παραλάβαμε θα είχαμε αρνητικά διαθέσιμα: Σύμφωνα με τον επίσημο πίνακα χρηματοροών που συντάσσει η 49η Διεύθυνση του ΓΛΚ με ημερομηνία 15 Μαρτίου 2004, στις 29 Μαρτίου όχι μόνο δεν θα υπήρχε ούτε ένα ευρώ στα ταμεία, αλλά τα ταμεία μας θα είχαν άνοιγμα 300 εκατ. ευρώ που θα αυξανόταν σε 900 εκατ. ευρώ στις 12 Απριλίου. Αυτές ήταν οι επίσημες προβλέψεις της προηγούμενης κυβέρνησης και λάμβαναν υπ' όψη τους και όλα τα προβλεπόμενα φορολογικά έσοδα.
- γ. Παραλάβαμε έναν προϋπολογισμό με πάρα πολλά ανοίγματα, δηλαδή με συνεχείς υποεκτιμήσεις των δαπανών που τρέχουν [όπως για παράδειγμα για τα εξοπλιστικά προγράμματα.]

Πόσα διαθέσιμα έχουμε σήμερα:

Αποφασίσαμε να έχουμε ένα μικρό αποθεματικό (ευρώ 5 δις. περίπου το ισόποσο 1½ μηνός δανειακών αναγκών) για τους παρακάτω λόγους:

- 1- οι αγορές (τράπεζες που μας δανείζουν, επενδυτές, κλπ.) θα αντιληφθούνε ότι τα δημοσιονομικά ανοίγματα θα είναι αρκετά μεγαλύτερα από αυτά που υπολόγιζαν. Με το μικρό αποθεματικό που δημιουργήσαμε (από δάνεια) δίνουμε ένα «σήμα» (signal) στις αγορές ότι «δεν έχουμε ανάγκη».
- 2- Επιπλέον, με την πετρελαϊκή κρίση και το πετρέλαιο στα 35 - 40 δολ. το βαρέλι, με τον πληθωρισμό στις ΗΠΑ και την ΕΕ να αυξάνεται, με την ανησυχία για αύξηση των επιτοκίων, με την κρίση στη Μέση Ανατολή, με τον προϋπολογισμό να έχει τα προβλήματα που αναφέραμε, με το να αναδεικνύονται συνεχώς κρυφά χρέη, με την Moody's και την Standard & Poor's να ετοιμάζονται για επαναξιολόγηση της πιστοληπτικής μας ικανότητας και φερεγγυότητας, προσπαθήσαμε να εξασφαλίσουμε κάποια ταμειακή άνεση ώστε να μην τρέχουμε πίσω από τους δανειστές «μέρα με τη μέρα». Χρησιμοποιώ τον όρο «μέρα με τη μέρα» γιατί ένας υπουργός της προηγούμενης κυβέρνησης δήλωσε πως αυτός έτσι έκανε τη διαχείριση: Μέρα με τη μέρα και ότι προκύψει!

Αλήθεια και αυτογκόλ

Το ΠΑΣΟΚ μας κατηγορεί ότι φανερώνοντας [έστω και μερικώς] την κατάσταση της οικονομίας, βάζουμε «αυτογκολ»! Γι' αυτό, τάχα, και το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μας έκανε σύσταση να μειώσουμε το έλλειμμα κατά μία μονάδα του ΑΕΠ μέχρι το τέλος του 2005.

Ποιο αυτογκολ; Να θυμηθούμε τι έκανε το ΠΑΣΟΚ με το χρηματιστήριο; Εξωράιζε την κατάσταση, οδήγησε τον δείκτη στις 6000 μονάδες και μετά η φούσκα έσκασε από μόνη της. Που βρίσκεται ο δείκτης σήμερα; Ταλαιπωρείται κοντά στις 2350 μονάδες.

Η πραγματικότητα ούτε κρύβεται, ούτε πρέπει να κρύβεται. Για να καθορίσεις την πορεία σου πρέπει πρώτα να ξέρεις που βρίσκεσαι. Δεν μπορεί να κτίσεις ένα καλύτερο αύριο πάνω στα ψέματα. Από μόνοι μας πρέπει να βάλουμε σε τάξη τα οικονομικά μας.

ΔΡΑΣΕΙΣ

Πώς θα επιτευχθεί η μείωση του ελλείμματος; *Ας σημειώσουμε ότι δεν θα έχουμε να δαπανήσουμε χρήματα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες.*

1. με τη συγκράτηση και μείωση των στρατιωτικών δαπανών και με το «πάγωμα» κάποιων προμηθειών (όπου «συμβατικά» αυτό είναι εφικτό).
2. με τις αποκρατικοποιήσεις, έστω και αν το μεγαλύτερο μέρος από τέτοια έσοδα προορίζεται για την μείωση του χρέους.
3. με τον καλύτερο σχεδιασμό των κοινοτικών προγραμμάτων ώστε να περιοριστούν οι απώλειες των κοινοτικών πόρων. Ο τσαπατσούλικος σχεδιασμός προκαλεί λάθη, σύγχυση και ανάγκη για δαπανηρές αναπροσαρμογές. Από τους ελέγχους έχει αποδειχτεί ότι τα έργα πάσχουν από τη αρχή, στο σχεδιασμό.
4. με το να μην αναλάβουμε προς το παρόν τουλάχιστον, μεγαλεπήβολες αλλά πολύ δαπανηρές πρωτοβουλίες, που δεν έχουν άμεσο οικονομικό αποτέλεσμα.
5. όσον αφορά τα δημόσια έργα, θα πρέπει να υπάρχει ουσιαστική συμμετοχή και χρηματοδότηση από τον ιδιωτικό τομέα
6. με το να συγκρατούμε τις συνολικές αυξήσεις στις «ονομαστικές» δαπάνες του δημοσίου σε επίπεδα χαμηλότερα από την αύξηση του ΑΕΠ. Έτσι η σχέση δαπανών του δημοσίου προς ΑΕΠ θα συμπιέζεται.
7. με την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, την απελευθέρωση των αγορών (στα ωράρια λειτουργίας, στην ενέργεια, στους κανονισμούς εργασίας), τις αποκρατικοποιήσεις, την προσέλκυση συνταξιούχων από τα άλλα Ευρωπαϊκά κράτη για να αποκτήσουν δεύτερη κατοικία στη χώρα μας, κλπ.
8. Αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου και τακτοποίηση ιδιοκτησιακών εκκρεμοτήτων (που αφορούν κτήματα για τα οποία οι ιδιώτες κάτοχοί τους αμφισβητούν ότι ανήκουν στο δημόσιο)
9. Αύξηση στους ειδικούς φόρους σε ποτά, τσιγάρα
10. Αύξηση στο φόρο στα καύσιμα [όπου, αργότερα, όταν αρχίσει να μειώνεται διεθνώς η τιμή του πετρελαίου, η τιμή στα πρατήρια θα παραμένει σταθερή για τον καταναλωτή, και την διαφορά θα την καρπούται το Δημόσιο.]
11. Έκτακτη εισφορά με βάση τις φορολογικές δηλώσεις νομικών και φυσικών προσώπων ;;;;;;;;;; [για κάλυψη κόστους Ολυμπιακών Αγώνων]
12. Αύξηση στα εισιτήρια για συγκοινωνίες, Ολυμπιακή Αεροπορία, κλπ.
13. Επεξεργαζόμαστε στο Λογιστήριο για δυνατότητες sale/leaseback για (1) ακίνητα, (2) υπολογιστές, (3) αυτοκίνητα για να (α) αυξήσουμε τα έσοδα, (β) για να έχουμε

καλύτερη εικόνα των χρημάτων που ξοδεύουμε [και επομένως να μπορούμε να κάνουμε καλύτερη και πιο αποτελεσματική διαχείριση του κόστους.]

14. Διαπραγμάτευση με την Τράπεζα της Ελλάδας των κάθε λογής προμηθειών που καταβάλλει σε αυτή το Ελληνικό Δημόσιο [εξοικονόμηση 50 εκατομ. Ευρώ ετησίως]
15. με κάποια βελτίωση στα έσοδα από
 - Ειδική ρύθμιση φορολογικών οφειλών και εκκρεμοτήτων
 - Ειδικά κίνητρα για επαναπατρισμό κεφαλαίων από το εξωτερικό [αν και αρκετοί φοβούνται ότι με τον επαναπατρισμό θα «φακελωθούν» από την εφορία.]

ΠΙΣΚΑ

- Κόστος κατανάλωσης πετρελαίου και ενέργειας [τόσο για το δημόσιο, όσο και για την Ελληνική οικονομία]
- Πιθανή αύξηση των επιτοκίων. Αν τα επιτόκια του ευρώ (και το κόστος δανεισμού του δημοσίου για το 2005 αυξηθεί κατά 0,3%, τότε οι δαπάνες για τόκους θα αυξηθούν κατά
- Μια απαισιοδοξία στο Χρηματιστήριο και στο επιχειρηματικό κλίμα γενικότερα. Το χρηματιστήριο παραμένει καθηλωμένο κοντά στις 2300 μονάδες εδώ και έξι μήνες περίπου.

I- Πολύ πιο εκτεταμένο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων. Εσωκλείω πρόχειρο πίνακα με συμμετοχές του δημοσίου. Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να συγκεκριμενοποιηθεί.

• ΟΤΕ	36% @ 2.300 εκατ ευρώ
• ΟΠΑΠ	17% @ 850 εκατ. ευρώ
• ΔΕΗ	17% @ 850 εκατ. ευρώ
• ΕΥΔΑΠ	20% @ 90 εκατ. ευρώ
• Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	100% @ 2.000 εκατ. ευρώ.
• Ελληνικά Πετρέλαια	7% @ 200 εκατ ευρώ
• Εθνική Τράπεζα	7% @ 500 εκατ. ευρώ
• Καζίνο Πάρνηθας	51% @ 1.000 εκατ. ευρώ
• Αεροδρόμιο Σπάτων	55% @ 1.500 εκατ ευρώ
• Τράπεζα Πειραιώς	2,7% @ 55 εκατ. ευρώ
• ΕΤΒΑ-Βιομ.Περιοχές	35% @ 70 εκατ. ευρώ
• Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς	35% @ 85 εκατ ευρώ
• Νέες Άδειες Καζίνο	
• Μετοχοποίηση Κρατικών Λαχείων	
• Μετοχοποίηση αεροδρομίων	
• Μετοχοποίηση Οργανισμοί Λιμένων	
• Μαρίνα Αγ. Κοσμά	
• Διεθνές Κέντρο Ραδιοτηλεόρασης	
• Τιτλοποίηση ακινήτων δημοσίου	
• Απομείωση αποθεματικών Ταμείου Παρακαταθ & Δανείων	@ 800 εκατ

II- Ασφαλιστικό: Οι «Επιχορηγήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων» για το 2004 αυξήθηκαν σε σχέση με το 2003, κατά

18,4% (δηλαδή σχεδόν 12% πραγματική αύξηση). Για το 2005 η αύξηση θα είναι τουλάχιστον της τάξης του 15%!

Επειδή βλέπω ότι αυξάνονται συνεχώς τα αιτήματα για επιχορηγήσεις των ασφαλιστικών ταμείων (τα οποία, όλο και περισσότερο, βαρύνουν τον Τακτικό Προϋπολογισμό, δηλαδή αποδυναμώνεται συνεχώς η σχέση εισπράξεων των ταμείων και πληρωμών, όπως αποδυναμώνεται και η σχέση του τι εισφέρει κανείς στα ασφαλιστικά ταμεία και τι εισπράττει), θα πρότεινα όταν κρίνεις ότι ο καιρός είναι κατάλληλος (μετά τον Μάρτιο του 2005), να προτείνεις την συγκρότηση **μιας «διακομματικής επιτροπής» που θα εξετάσει μόνο τα αναλογιστικά δεδομένα ώστε τουλάχιστον να υπάρξει συμφωνία και αποδοχή των σχετικών στοιχείων.** Έτσι ώστε και τα άλλα κόμματα να αναλάβουν τις ευθύνες τους.

Να ζητηθεί από την Επιτροπή αυτή να συνεργασθεί με διεθνώς αναγνωρισμένους οργανισμούς (της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κ.α.) με εξειδικευμένες γνώσεις σε αυτά τα θέματα. Η Επιτροπή να μην καταλήξει σε προτάσεις. Απλά να καταγράψει με ευκρίνεια την κατάσταση, ώστε να υπάρχουν οι λιγότερες δυνατές διαφορές στις εκτιμήσεις της πραγματικότητας.

Ενδεικτικές οφειλές του Δημοσίου

ΙΚΑ	1.660 εκατ. ευρώ	(το ΙΚΑ ζητάει 3.755 εκατ. ευρώ)
ΤΕΒΕ	278	
ΤΑΕ	602	
ΟΓΑ	700	
ΤΑΠ-ΟΤΕ	320	
Ταμ. Νομικών	400	

- Ίσως είναι πιο ώριμη η ιδέα της ανάπτυξης του θεσμού των Επικουρικών, Εταιρικών και Ατομικών Συνταξιοδοτικών Προγραμμάτων με ειδική έκπτωση από το φορολογητέο εισόδημα [υπάρχουν κάποιες ιδέες και προτάσεις για το θέμα αυτό.]

III.Ολυμπιακή: Η εταιρία αιμορραγεί. Πρέπει να σχεδιάσουμε το τι και το πώς πριν το Σεπτέμβριο και όχι αργότερα! Ίσως να υπάρξει κάποιο ενδιαφέρον από την Lufthansa.

IV. Σήμερα το Δημόσιο δεν μπορεί να κάνει γρήγορους, ουσιαστικούς και αποτελεσματικούς ελέγχους. Πρέπει να εξετάσουμε (το κάνουμε ήδη με «ιδιωτική» πρωτοβουλία στο υπουργείο) την δημιουργία ενός κεντρικού φορέα: «Σώμα Οικονομικών και Δημοσιονομικού Ελέγχων» (ΣΟΔΕΛ) που θα μπορεί να κάνει ουσιαστικούς ελέγχους αποτελεσματικότητας και νομιμότητας στην θέση των διαφόρων μονάδων που λειτουργούν ή υπολειτουργούν σήμερα με αποτέλεσμα να μην μπορούμε να διενεργήσουμε πρώτης ποιότητας ελέγχους σήμερα!. Βλέπε συνημμένο.

Ευρωπαϊκά

1. Στις αρχές Σεπτεμβρίου θα στείλουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Eurostat) Notification για τα ελλείμματα για τα έτη 2003-2004-2005
2. Μέσα σε ένα δεκαήμερο, η Eurostat θα το προωθήσει στη Γενική Διεύθυνση DG Economics & Finance Σεπτέμβριος.
3. Στο τέλος Οκτωβρίου θα δημοσιοποιηθούν οι εκτιμήσεις (forecast) για τον πληθωρισμό, τα ελλείμματα, κλπ για το 2004, 2005 και 2006.
4. Μέχρι τις 5 Νοεμβρίου η Ελλάδα θα πρέπει να παρουσιάσει τα μέτρα που έχει ήδη πάρει και που δεσμεύεται να πάρει για να μειώσει το έλλειμμα του 2005 σε επίπεδα κάτω του 3% .

Είναι σημαντικό για τους εταίρους να δείξει η Ελλάδα ότι τα στοιχεία που παρουσιάζει είναι σωστά και αξιόπιστα, ότι οι διαδικασίες σύνταξης του προϋπολογισμού είναι διαφανείς (transparency), ότι καταβάλουμε μεγάλη και ειλικρινή προσπάθεια και ότι ή πρόοδος τόσο στα ελλείμματα όσο και στο χρέος και στην απελευθέρωση των αγορών είναι ουσιαστική και ορατή.

Επίσης έχουν ζητήσει εξηγήσεις

- για όλα όσα αφορούν τα ασφαλιστικά ταμεία τα ανοίγματα των οποίων καλύπτει το δημόσιο: (1) ποια είναι αυτά τα ταμεία, (2) γιατί τα καλύπτει το δημόσιο και (3) πόσα είναι τα προβλεπόμενα ανοίγματα τα προσεχή χρόνια και από πού προκύπτουν οι συγκεκριμένες προβλέψεις.
- Για το πώς λογίζονται οι δαπάνες για τα εξοπλιστικά προγράμματα.

.....